7TH INTERNATIONAL MARDIN ARTUKLU SCIENTIFIC RESEARCHES CONFERENCE
DECEMBER 10-12, 2021

THE BOOK OF FULL TEXTS ON APPLIED SCIENCES

EDITED BY
ASST. PROF. ABDURRAHMAN GÜMRAH

ISBN:978-625-8423-02-0

7th INTERNATIONAL MARDIN ARTUKLU SCIENTIFIC RESEARCHES CONFERENCE

December 10-12, 2021

THE BOOK OF FULL TEXTS ON APPLIED SCIENCES

EDITED BY

Asst. Prof. Abdurrahman GÜMRAH

All rights of this book belongs to Farabi Publishing House

Without permission can't be duplicate or copied.

Authors of chapters are responsible both ethically and juridically.

www.artuklukongresi.org

Issued: 25.12.2021

ISBN: 978-625-8423-02-0

CONFERENCE ID

7th INTERNATIONAL MARDIN ARTUKLU SCIENTIFIC RESEARCHES CONFERENCE

DATA AND PLACE

December 10-12, 2021

Mardin, Turkey (ZOOM APPLICATION)

ORGANIZED BY

İnstitute of Economic Development & Social Research of Turkey

CONFERENCE PRESIDENT

Prof. Dr. Necati DEMİR

ORGANIZING COMMITTEE

Assoc. Prof. Dr. Ufuk Aydın, Ataturk University
Assoc. Prof. Dr. Aparna SRIVASTAVA, Noidan University
Assoc. Prof. Dr. Yener Lütfü MERT, Uskudar University
Hüseyin MUNGAN- Zonguldak Bülent Ecevit University
Elvan CAFEROV, Baku State Pedagogy University

COORDINATOR

Gulnaz GAFUROVA

PRESENTATION TYPE

Oral Presentation/ Virtual

NUMBER OF ACCEPTED PAPERS: 432

THE NUMBER OF PAPERS FROM TURKEY: 215

OTHER COUNTRIES: 217

EVALUATION PROCESS

All applications have undergone a double-blind peer review process

COVID-19 PANDEMİSİNİN BİTKİSEL TASARIM EĞİTİMİNE YANSIMALARI

Füsun ERDURAN NEMUTLU
Orcid id: 0000-0002-0104-5994
Necle Ece ÖNCÜL
Orcid id: 0000-0002-2141-534X

Çanakkale Onsekiz Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Çanakkale, Türkiye

ÖZET

Corona virüs salgını, peyzaj mimarlığı eğitim-öğretiminde, en fazla uygulamalı dersleri etkilemiştir. Bitkisel tasarım dersi de bunlardan biridir. Çünkü yüz yüze yapılması tasarım mantığı ve algısını artırmaktadır. Ancak tüm ülkeyi etkileyen pandemi gibi özel durumlarda çalışmaların dijital ortamda yapılabileceği bazı yöntemler geliştirilmesi zorunludur. Bu çalışmada bitkisel tasarım dersinin internet ortamında çevrim içi olarak etkin verilebilmesi için hazırlanan uygulamalar açıklanmıştır. Bu dönemde yaşanan deneyimlerin bilimsel olarak değerlendirilerek geleceğe aktarılması önemli görülmesi nedeni ile bu çalışma yapılmıştır. Öğrencilerin en etkin olarak algılamalarının sağlanması ve geri dönüşlerin elde edilebilmesi için haftalık takip gerektiren ödev sistemi kullanılmıştır. Öğrencilerin kendi araştırmalarını yapmaları yanı sıra hazırladıkları çizimlerin ve edindikleri kazanımların derslerde birebir tartışılabilmesini kolaylaştırabilmek için tablolar ve şablonlar hazırlanmıştır. Dönem sonunda bitkisel tasarım dersinin başarısının ölçülebilmesi için bir anket yapılmıştır. Anket 2020-21 güz döneminde, 53 öğrenciye uygulanarak sonuçları tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 pandemisi, Bitkisel tasarım, Peyzaj mimarlığı eğitimi

REFLECTIONS OF COVID-19 PANDEMIC ON PLANTING DESIGN EDUCATION

ABSTRACT

The Corona virus epidemic has affected the most applied courses in landscape architecture education. The planting design course is also one of them. Because doing it face to face increases the design logic and perception. However, in special cases such as the pandemic that affects the whole country, it is necessary to develop some methods in which studies can be carried out in the digital environment. In the study, the applications prepared in order to give the herbal design course online effectively on the internet are explained. In this study was carried out because it is considered important to evaluate the experiences in this period and transfer them to the future. The homework system, which requires weekly follow-up, has been used in order to ensure that students perceive it as the most effective and to obtain feedback. Tables and templates have been prepared in order to facilitate the students to do their own research, as well as to discuss the drawings they have prepared and the achievements they have acquired. At the end of the semester, a survey was conducted to measure the success of

the planting design course. The survey was applied to 53 students in the 2020-21 fall semester and the results were discussed.

Keywords: Covid-19 Pandemic, Planting design, Landscape education

GİRİŞ

Günümüze kadar dünya çapında insanlık tarihinin seyrini etkileyen belli bazı salgın hastalıklar görülmüştür. Bu salgın hastalıklardan insanlık tarihi üzerinde en fazla etki bırakanlar veba, kolera, tifüs, çiçek, ebola ve griptir. Günümüzde ise Covid-19, hızla bulaşan ölümcül etkisi ile tüm dünyayı etkisi altına almıştır. Toplumlar sosyal ortamlardan, iş yerlerinden, okullardan, toplu olunan tüm alanlardan uzaklaşmak, açık alanlarda bile maske kullanmak zorunda kalarak hijyene önem vermiştir. Sağlığın önemi artık toplumda her yaş grubu için derinden anlaşılmış, alışkanlık ve yaşam biçimleri değiştirilmiştir.

Günümüzde yaşanan bu Covid-19 pandemisi ile baş edebilmek, onu takip eden süreçte de küresel çapta insanlığı ve doğayı etkileme potansiyeli olan değişiklikler konusunda bilgi sahibi olmak, sebep ve sonuçların göz önünde bulundurulması önemli olmuştur (TÜBA, 2020; Aktürk, 2020). Bu konu tüm eğitim kurumları için de önemlidir. Bu bağlamda peyzaj mimarlığı eğitiminde çevrimiçi derslerin hazırlık aşamaları, ders ödevlerinin ve uygulamaların geleceğe taşınması ve öğrencilerden alınan geri dönüşlerin sunulması gerekli görülerek bu çalışma yapılmıştır.

Çalışmanın amacı, 2020-21 yıllarında uzun süreli olarak toplumları etkisi altına alan Covid 19 pandemisinin, "Bitkisel Tasarım" eğitimine nasıl yansıdığının ortaya konulması ve geleceğe yönelik bilgi aktarılabilmesidir. Yakın tarihte bu şekilde uzun süreli ve sürekli mutasyona uğrayarak etkisini artıran, tüm kurumsal faaliyetleri sekteye uğratan bir salgının örneği görülmemiştir. Bu nedenle bitkisel tasarım eğitiminin aksamadan devam edebilmesi ve daha verimli olarak yapılabilmesi için hangi yöntemlerin kullanılması ve dersin nasıl yönetilirse daha başarılı olunacağı konusunda yeterli veriye ulaşılamamıştır.

Yapılan çalışmada, covid-19 pandemisi süresinde yürütülen bitkisel tasarım dersinin aşamaları açıklanarak, derse katılan öğrencilere uygulanan anketin sonuçları değerlendirilmiş, derste uygulanan yöntemin başarısı test edilmiştir. Öğrencilerden alınan geri dönüşler, gelecekte dersin yürütülmesinde ve farklı kurumlardaki bitkisel tasarım eğitimlerinde yol gösterici olacaktır. Çalışma, bitkisel tasarımların temel elemanı olan, odunsu bitkiler kapsamında yapılmıştır. Otsu bitkiler, gelecek dönemlerde tasarımı ile anlatılmaktadır.

Özellikle eğitim hizmetlerinde yaşanan radikal değişimlerin yarattığı ve yaratacağı etkiler ile bunlara yönelik alınabilecek bireysel, toplumsal, ekonomik ve siyasi tedbirlerin psikolojik açıdan açığa çıkartabileceği etkiler oldukça önemlidir. Günümüzde pandemi süreci devam etmektedir ve devam eden belirsizlik yeterli saptamaların yapılmasını zorlaştırmaktadır. Bu durum güncel çalışmaları ve ileride yapılacak çalışmaları sınırlandırmaktadır (Aktürk, 2020).

Covid-19 pandemi süreci ve etkileri

Bir hastalığın veya enfeksiyonun etkeninin ülkelerde, kıtalarda, hatta tüm dünyada çok geniş bir alanda yayılım göstermesi "pandemi"dir (Sağlık Bakanlığı, 2020). Pandemilerin en önemli özelliği insandan insana çok hızlı bir şekilde yayılıyor olabilmesidir (Medipol, 2020). İlk olarak Çin'in Vuhan Eyaleti'nde, 2019 Aralık ayının sonlarında solunum yolu belirtileri (ateş, öksürük, nefes darlığı) ile gelişen bir grup hastada yapılan araştırmalar sonucunda 13 Ocak 2020'de tanımlanan bir virüstür (Hayatadestekonline, 2021). Türkiye'de ilk Covid 19 vakasının görülmesi, 11 Mart 2020 tarihidir ve Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) de aynı tarihte pandemi ilanı vermiştir. İnsandan insana bulaşma özelliğine sahip olması nedeniyle dünya

çapında kolayca yayılım göstermiştir (T.C.S.B., 2020) ve DSÖ tarafından resmen COVID-19 olarak belirlenen "Yeni Koronavirüs Hastalığı", tüm dünya ülkelerini etkileyen bir salgın seviyesine ulaşmıştır (Rajkumar, 2020; Yıldırım, 2020).

Salgının Türkiye'de yaşanmaya başlamasının hemen ardından 16 Mart 2020 tarihinde, Cumhurbaşkanlığı tarafından alınan karar doğrultusunda üniversitelerde eğitim internet aracılığı ile çevrimiçi olarak yapılmaya başlanmıştır. Bu doğrultuda, derslerin yürütülmesinde sorun yaşanmaması için Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Rektörlüğü tarafından, çok hızlı bir şekilde kararlar alınarak, Microsoft Team sistemi kurulmuş ve dersler aksatılmamıştır. Bitkisel tasarım dersi de bu kanaldan yürütülmüştür.

Bitkisel tasarım ve eğitimi

Bitkisel tasarım, peyzaj mimarlığı mesleki çalışmalarında hem kentsel hem de kırsal ortamlarda temel unsurdur. Bitkiler bu alanlarda hem oluşturulmak istenen işleve uygun tasarlanmalı, hem de kullanıcılara estetik görüntüler sunulabilmelidir. Ayrıca iç mekânlarda da uygun türler kullanılarak, bitkisel tasarımlar yapılabilir. Ancak burada kullanılacak bitki türleri çok daha dikkatli seçmeli ve bakım şartlarına da dikkat etmelidir. Tüm bu alanlarda hangi bitkilerin, nasıl kullanılacağını belirlerken hem mekan ve alanların büyüklükleri, ekolojik özellikleri, hem de tek tek bitkilerin dendrolojik ve genetik özellikleri iyi bilinmelidir.

Peyzaj mimarlığı çalışmalarında kullanılan bitkiler, tasarım bitkileri, peyzaj bitkileri veya süs bitkileri olarak isimlendirilmektedir. Bunlar mekânlarda görsel etkiler uyandırabilecek genetik özelliklere sahiptir. Peyzaj tasarımlarının çok geniş çerçeve içinde uygulanabileceği düşünüldüğünde ve bitkilerin görsellik yanında bir çok işlevi olduğu düşünüldüğünde, orman ağaçları, doğal örtüde yer alan odunsu türler de tasarımlarda işlevsel olarak kullanılmaktadır.

Bitkisel tasarımlarda kullanılan bitki çeşitliliği çok fazladır ve her birinin ayrı özellikleri vardır. Bu nedenle bitkiler ile oluşturulabilecek tasarımlarda sınırsız kombinasyon olanağı vardır. Bunlardan en iyi kompozisyonlar elde edilebilmesi için hem mekânların hem de bitkilerin iyi analizi gerekir. Bu tasarımların yapılmasında peyzaj mimarının kişisel yeteneği kadar bilgi birikimi önemlidir. Şüphesiz canlı örnekler üzerinde uzun yıllar elde edilebilecek bu bilgilerin bir anda edinilmesi beklenmemektedir. Çünkü çok değişken vardır.

Peyzaj tasarımlarında bitkiler, görsel, işlevsel ve ekolojik bakımdan tamamlayıcı canlı materyallerdir. Bunlar dış görünüş ve hacimleri, formları, dokuları, kokuları ve çiçek, yaprak, meyve, dal-sürgün, gövdelerinin mevsimsel renklenmeleri ile algılanarak bireylerin duyularını etkilerler (Sarı ve Karaşah, 2018). Bitkilerde görülen zamana bağlı olarak yaşanan değişimler, onların dördüncü boyutlarını oluşturmaktadır. Zamana göre olan bu değişim; hem günün farklı saatlerinde güneş ışınlarının değişimi ile renk etkisinin değişmesi, hem de mevsimsel değişimlerin bitkide oluşturduğu, yaprak dökme, çiçek açma ve yapraklardaki renklenmedir. Bu nedenlerle bitkilerin işlevleri, genetik özellikleri, mekanlarda üç boyutlu etkileri ve bu dördüncü boyutları peyzaj mimarları tarafından iyi analiz edilerek tasarıma yansıtılmalıdır. Bu tasarım yetisinin kazandırılabilmesi için öğrencilik aşamasında edinecekleri bitki özelliklerinin nasıl analiz edilmesi gerektiği bilgisinden, tüm çalışma hayatları boyunca yararlanabileceklerdir. Bitkiler dünyasının çok geniş olduğu düşünülürse, bir dönemlik kısa bir sürede tüm peyzaj bitkilerinin özelliklerini ve nasıl tasarlanacağını öğrenmeleri beklenemez. Ayrıca unutulmamalıdır ki sürekli yeni bitkiler farklı ülkelerden getirilmekte, moda gibi yayılmakta ve tasarımlarda kullanılmaktadır. Bu durumda yapılması gereken, peyzaj mimarının bu verileri nasıl analiz etmesi gerektiğini ve kendini sürekli yeni bilgilerle nasıl donatması gerektiğini ve bitkisel tasarımın mantığını kavramasıdır. Bir formül veya kesin bir kural şeklinde değil, canlı örneklerle çalışarak ve doğayı sürekli gözlemleyerek en iyi tasarımlara ulaşılacağı unutulmamalıdır.

Doğa ve toplum arasındaki denge en iyi bitkisel tasarımlar ile kurulabilir. Mekan genel anlamıyla; bireyin bir amaca yönelik olarak doğal alanda yaptığı bir sınırlama, yapay olan bir değişim, sosyal örgütlenme anlamına gelen bir kavramdır. Tasarlanan mekan, beyinde kurgulanan kavramı fonksiyonel ve simgesel olarak gerçekleşen bir kabuk olarak da değerlendirilmelidir. Mekan kavramı doku, renk ve malzeme gibi elemanlar ve kullancıyla beraber anlam ifade etmiş olur (Kurdoğlu vd., 2008; Emür, 2007; Pouya, 2019). Nitekim kentsel açık mekanlarda kullanılacak bitki türlerinin seçim süreci, tasarımcının görsel ve işlevsel beklentilerini karşılayacak materyalin biçim ve boyutlarına karar vermesiyle başlayıp, bu biçimsel özelliklere sahip olan ve ekolojik kriterlerle uyumlu türlerin ortaya konması ve bu türleri elemek için de sosyal, doğal ve teknik kriterleri filtre olarak kullanması olarak özetlemişlerdir (Bekci, Var ve Taşkan, 2013; Sarı ve Karaşah, 2018; Pouya, 2019).

MATERYAL VE METOD

Çalışmanın ana materyalini peyzaj mimarlığı lisans eğitiminde yürütülen "Bitkisel Tasarım"dersi ve derse katılan öğrenciler oluşturmaktadır. Ders haftalık olarak 2 saat teorik, 2 saat uygulamalıdır. Çalışma 5 Ekim 2020 - 8 Ocak 2021 tarihleri arasında, güz yarıyılında (3. dönem), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, ikinci sınıfından 53 öğrenci ile yürütülmüştür. Bu dersin yürütülmesinde kullanılan çizimler ve görsel sunumlar ile öğrencilere uygulanan anket yardımcı materyallerdir. Dersin sonunda 12 soruluk kısa bir anket uygulanmıştır. Anketin 12. sorusu açık uçlu olup nicel bir değerlendirme söz konusudur. Anket değerlendirmesinde varyant analizi ile sorulara verilen yanıtların yüzdelik oranları belirlenmesi yanı sıra, sorular arasında anlamlı ilişki olup olmadığının analizini veren 'ki-kare testi' uygulanmıştır.

Çalışmanın yönteminde öncelikle yüz yüze olarak dersin yürütülmesi sırasında kullanılan verilerin dijital ortama taşınması, teorik olarak bilgilerin anlatılması ve uygulama için dış mekânlardan görseller çekilmiştir. Yöntemin diğer aşamasında öğrencilerin edindikleri bilgileri kavrayabilmeleri ve tasarım yeteneklerini geliştirmeleri için el çizimi ile yapacakları ödevler verilmiş ve araştırmalar yapmaları istenmiştir. Son aşamada ise öğrencilere kısa bir anket uygulanmış ve dersin pandemi sürecinde çevrimiçi olarak uygulanmasının öğrenciler açısından etkisi ölçülmüştür. Yapılan anket çalışması ile öğrencilerin yeterli bilgi birikimi sahibi olup olamadıkları, yetenek edinimleri ve geleceğe yönelik istekleri ortaya konulmuştur.

Öğrencilere verilen ödevler sırası ile şu şekildedir: 1-Bitkisel kompozisyon yapılmış, en az 2 park-bahçe vb. alanların her üç cephesinden olacak şekilde fotoğraflar çekilecektir. Bu alanlarda en az 3 farklı nitelikli ağaç ve en az 2 farklı nitelikli çalı olmalıdır. 2- Yapılan fotoğraf çekimlerinden en iyi görüntüler seçilecektir. Çekilen fotoğraflardaki bitki türleri belirlenecek, kesit görünüş ve plan görünüşleri çizilecektir. 3- Bitki materyali derslerinde öğrenilen odunsu bitkilerin tekrar edilmesi istenmiş, koniferler, geniş yapraklı yaprak döken ve herdem yeşil ağaçların plan ve karşıdan görünüşlerinin çizimine 5' er örnek verilmesi, bunların ölçülerinin ve tepe çaplarının çizilmesi istenmiştir. 4- Ağaç ve çalıların formlara ve dokulara göre sınıflaması yapılarak, bunlara verilen örneklerin Türkçe ve Latince isimlerinin yazılması istenmiştir. 5- Rüzgar ve gürültü perdesi olarak kullanıma uygun bitkiler, 6- Gölge yapma etkisi bulunan ağaçlar, 7- Çiçeklerinin ve meyvelerinin görüntüsü ile, çiçeklerinin kokusu ile etkili ağaç ve çalıların isimleri belirtilerek çizilmesi, 8- Sonbaharda yapraklarının görüntüsü ile etkili ağaç ve çalıların isimlerinin yazılarak çizilmesi, 9- Gövde renk ve özelliği ile etkili ağaç ve çalıların isimlerinin belirtilerek çizilmesi, 10- Sonuç olarak yapılmış tüm ödevlerdeki bitki özellikleri kullanılarak ağaç ve çalılardan kompozisyon yapılaması.

BULGULAR

Bitkisel tasarım dersi peyzaj mimarlığı lisans eğitiminde 3. yarıyılda güz döneminde verilmektedir. Teorik ders saatinde öğrencilere öncelikle bitkilerin işlevsel özellikleri görsel olarak anlatılmakta, sonra tasarım öğeleri ve tasarım ilkeleri açıklanmaktadır. Bu anlatımlar ile eş zamanlı olarak bitkisel tasarım uygulamalarının görselleri gösterilmekte ve uygulamalı olarak el çizimleri ile çizimler yapılmaktadır.

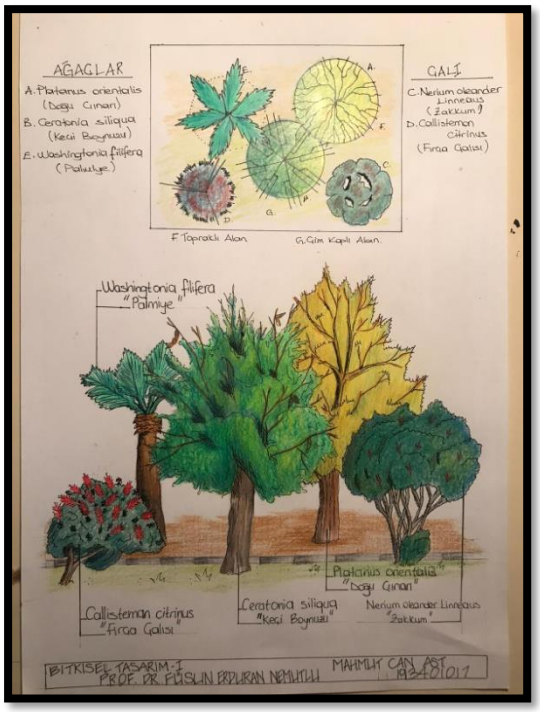
Bu ders kapsamında kullanılan odunsu peyzaj bitkileri bir önceki yarıyılda Bitki Materyali-2 dersinde öğretilmektedir. Ancak bu sınıfın 2. yarıyıl bahar eğitim dönemi de pandemiye denk gelmiş olup, çevrim içi olarak yapılmıştır.

Peyzaj tasarımlarında kullanılan bitkilerin öncelikle işlevsel özellikleri mekânda yaratılmak istenen etkiye ve mekânın niteliklerine göre kullanılmalıdır. İşlevsel özellikleri şöyle sıralayabiliriz: Mekânlarda görsel kontrol sağlamak (mahremiyet, sınırlandırma, perdeleme, arka fon); mekan oluşturma (düşey, yatay, çatı), ışığı kontrol etme, taşıt ve yaya trafiğini yönlendirme, erozyon kontrolü; gürültü, toz ve rüzgar perdesi; iklimsel kontrol özellikleri; radyasyon kontrolü; yaban yaşamını destekleme. Ayrıca görsel çekicilik ve estetik ortam yaratmak da tasarım bitkilerinin işlevleridir (Gültekin, 1986; Yıldırım vd., 2006; Korkut, Şişman ve Özyavuz, 2010; Aslanboğa, 2002; Seçkin, Seçkin ve Seçkin, 2011).

Bitkisel tasarım dersinde öğrencilere verilen ödevler

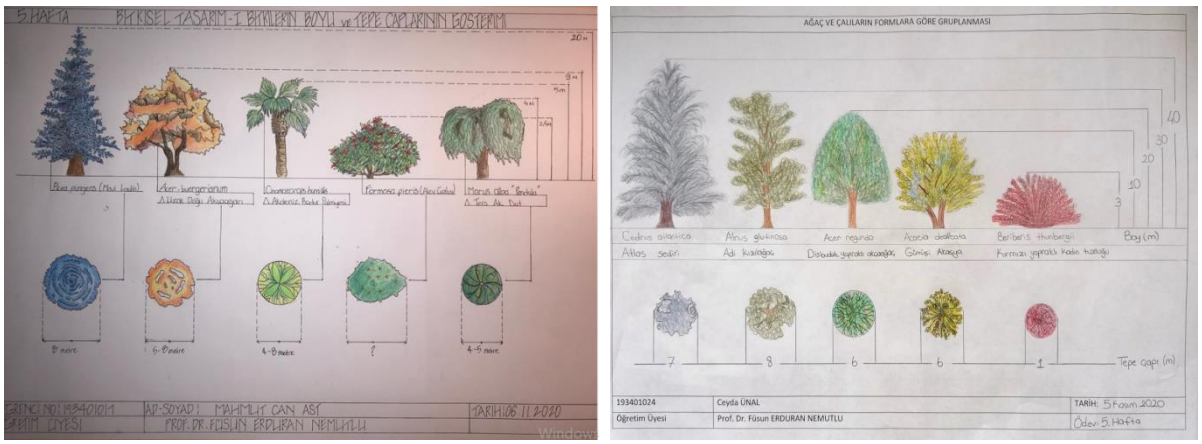
Bitkisel tasarımın işlevlerinin anlatılmasının ardından öncelikle kompozisyonu yapılmış bir alanın üç cephesinden fotoğraf çekmeleri istenmiştir. Bu çalışma ile öğrencilerin bir ağaç veya çalının mekânda hacimsel olarak kapladığı alanı hissetmesi ve üç boyutlu algılamalarının geliştirilmesi beklenmektedir. Ayrıca bir arada dikilen ağaçların aralarındaki mesafeye göre nasıl bir görüntü oluşturulabileceği ve bu görüntünün nasıl çizilmesi gerektiği kavranabilecektir. Bitki türlerini alanda görerek teşhis etmeleri ve yazmaları bu bilgileri pekiştirecektir (Şekil 1).

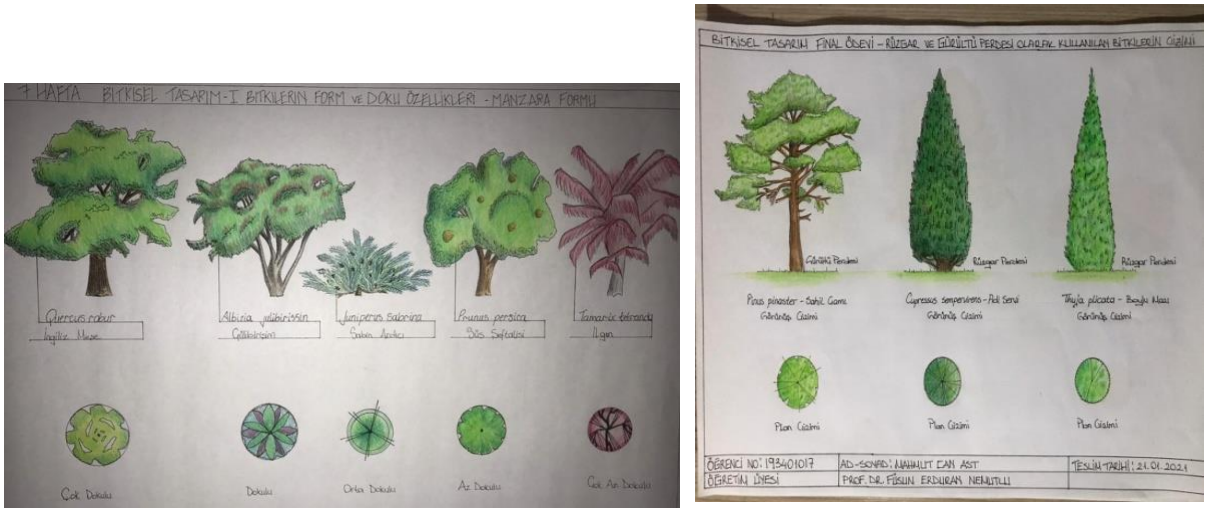
Şekil 1. Mevcut kompozisyonların görünüşünün fotoğraflanarak çizilmesi

Ders kapsamında bitkilerin tasarım öğeleri anlatılmasının ardından bu öğelere bitki örnekleri verilerek el çizimleri ile açıklanması istenmiştir. Tasarım öğeleri, peyzaj mimarlığı çalışmalarında kullanım için seçilen bitkilerin ölçüleri, formları, dokuları ve renkleridir. Burada farklı tüm formdan bitkilere yer verilmesi ve onların boylarının ve tepe çaplarının karşılaştırmalı olarak anlaşılabileceği bir çizim yapılması beklenmiştir. Bitkilerin formları=şekilleri (konik, sütun, dağınık veya manzara, sarkık, yuvarlak, oval) türleri belirtilerek çizilecek ve aynı paftada doku özellikleri de verilecektir (Şekil 2).

Şekil 2. Bitkilerin habitüsleri (dış görünüş), şekilleri, boy ve tepe çaplarının çizimi

Bitkiler kaba, orta ve ince dokulu olma durumlarına göre kompozisyonlarda farklı etkiler uyandırırlar. Bunun algılanabilmesi için, bitki türüne göre doku özelliği çizilmelidir (Şekil 3).

Şekil 3**.** Bitkilerin form ve doku özelliklerinin bir arada çizimi. Rüzgar ve gürültüye karşı perdeleme yapmaya uygun bitkiler

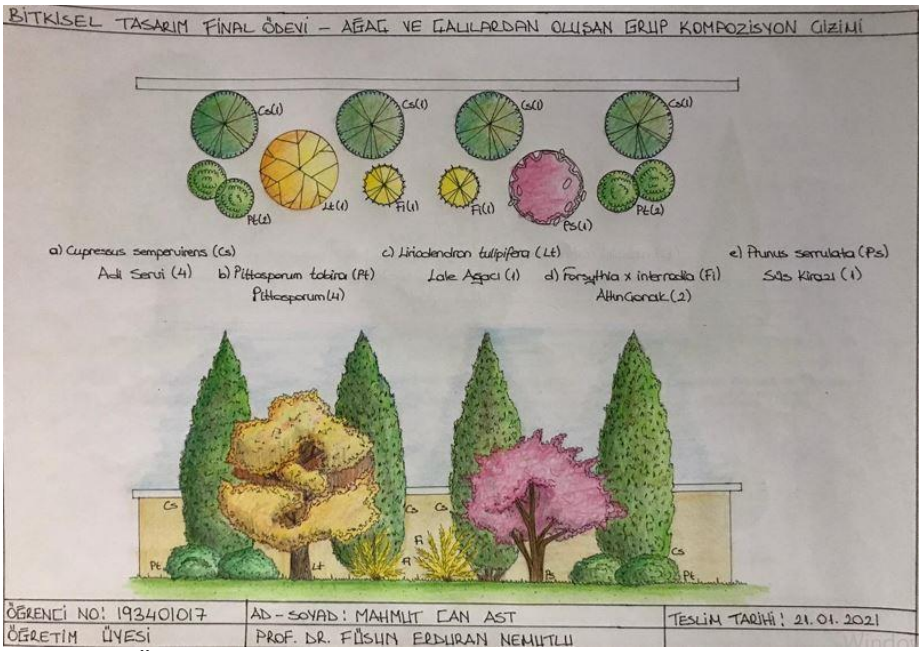
Peyzaj bitkileri, dalları, gövdeleri, çiçekleri, meyvelerinin genetik özellikleri ile estetik etkiler yaratırlar. Bunlara dendrolojik özellikler denilmektedir. Bunların öğrenci tarafından algılanabilmesi her bitki için ayrı ayrı detaylı çizimler ile olabilir (Şekil 4). Çalışmaları öğrenciler kendileri ev ortamında yapmak durumunda kaldıkları için stüdyo ortamının etkileşiminden yararlanamamaktadır. Bu nedenle uygulama saatlerinde çekilen video görüntüleri ile ve hazırlanan görseller ile nasıl çizmeleri gerektiği, çizerken nelere dikkat edilmesi gerektiği anlatılmıştır. Ayrıca bu çalışmalar öğrencilerin gelecekte yapacakları proje

dersleri için kendilerini geliştirmelerini sağlamaktadır. El çizimi yapılması bitkinin görsel etkisinin iyi anlaşılmasını ve her bir tasarım öğesinin farklı bitkilerde nasıl olduğunun kavranmasını sağlamaktadır.

Şekil 4. Peyzaj tasarımlarında kullanılan bitkilerin dendrolojik özelliklerinin çizimi

Yapılan bu çalışmalardan sonra öğrencilere farlı alanlardan kompozisyon örnekleri verilmiş ve çizim teknikleri gösterilmiştir. Elde edilen bu bilgilerin sentezlenmesi sonucu en az 5 er ağaç ve çalının yer aldığı estetik ve işlevsel bir kompozisyon yaratmaları istenmiştir (Şekil 5).

Şekil 5. Öğrencilerin yaptığı bitkisel tasarımlardan bir örnek (2021)

SONUÇ VE TARTIŞMA

Çalışmanın sonucunda öğrencilere yapılan anketler değerlendirilmiştir. Anket 53 öğrenciye yapılmıştır, ancak 3 öğrenci bazı soruları cevaplamamıştır. Anket uygulanırken kişilerin isimlerini yazmamaları istenmiş ve öğrenci temsilcisi, anketleri toplu olarak internet aracılığı ile kimlikleri belli olmaksızın ders yardımcısı araştırma görevlisine yollamıştır.

-Birinci soruda katılımcıların %64,2'sinin kadın, %35,8'i erkek olduğu belirlenmiştir. Ki-kare anlamlılık testinde cinsiyete bağlı bir ilişki bulunmamıştır.
-Anketin 2. sorusunda; "Dersi pandemi döneminde sorun yaşamadan tam olarak takip edebildiniz mi?" diye sorulmuştur. Bu soruya 14 kişi Evet= % 26 yanıtını verirken, 7 kişi takip edemediğini= %13,2; 32 kişi ise bazen takip edebildiğini= %60,4 belirtmiştir.
-Hangi iletişim aracını kullandıkları ise 3. soruda sorulmuştur: Öğrencilerin %60'ı kendi bilgisayarı ile; %8'i ailenin ortak kullandığı bilgisayar ile ve öğrencilerin %32'si ise cep telefonu ile derslere katıldığını belirtmektedir.
-Dersi pandemi döneminde sorun yaşamadan tam olarak takip edebilmeleriyle, kullanılan iletişim araçları arasında **p=0,048** oranı ile anlamlı bir ilişki bulunmuş. Sorun yaşadım ve bazen sorun yaşadım diye yanıtlayanların çoğunluğu kendi bilgisayarını kullanmıştır. Bazen sorun yaşayanların bir kısmı da kendi cep telefonunu kullanmıştır. Görülüyor ki aileleri ile ortak bilgisayar kullanmaları derse katılmalarında sorun oluşturmamıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Dersi pandemi döneminde sorun yaşamadan takip edebilme ve kullanılan iletişim aracı değişkeni ilişkisi (2.soru ve 3.soru)

			s3 Kendi bilgisayarım	Ailemin ortak bilgisayarı	Cep telefonum	Total
s2	Evet	Count	10	1	3	14
		ExpectedCount	8,4	1,1	4,5	14,0
	Hayır	Count	0	0	4	4
		ExpectedCount	2,4	,3	1,3	4,0
	Bazen	Count	20	3	9	32
		ExpectedCount	19,2	2,6	10,2	32,0
Total		Count	30	4	16	50
		ExpectedCount	30,0	4,0	16,0	50,0

Diğer anket soruları ve yanıtlar Tablo 2' de yer almaktadır. Bazılarında açık uçlu cevap imkanı verilerek öğrencilerin kendi fikirlerini dile getirebilmeleri sağlanmıştır.

Tablo 1. Anket sorularının değerlendirilmesi

Anket Soruları ve seçeneklerin oranları		**Frekans**	**%**
4- Dersi takip etmekte yaşadığınız sorunlar nelerdir?	Bulunduğum yerde internetin olmaması	2	5,1
	Bilgisayar veya cep telefonumun olmaması	1	2,6
	Yaşam şartlarımın uygun olmaması	**10**	**25,6**
	Canlı ders yapmaya alışık olmamdan dolayı motive olamadım	9	23,1
	Diğer	***17***	***43,6***
5- Derste verilen ödevleri zamanında yapabildiniz mi?	Evet	46	86,8
	Hayır	6	11,3
6- Ödevleri zamanında yapamadıysanız nedenleri nelerdir?	Ödev yapmak çok sıkıcı	1	7,1
	Ödevlere zaman ayıramadım	**5**	**35,7**
	Sağlık sorunum olduğu için	3	21,4
	Diğer	*5*	*35,7*
7- Dersin bu dönem sizin için verimli olduğunu düşünüyor	Evet	16	30,8
	Hayır	4	7,7

musunuz?	***Kısmen***	***32***	***61,5***
8- Verimsiz olduysa sizce nedenleri nelerdir?	Canlı ders yapılmasını öğrenme açısından tercih ederim.	8	20,5
	Sosyal açıdan canlı ders yapılmasını tercih ederim	**13**	**33,3**
	Ailem ile sürekli olmak beni bunalttı ve verim alamadım	11	**28,2**
	Diğer	***5***	***12,8***
	Hem sosyallik hem canlı ders etkili	2	5,1
9- Bu şekilde uygun bulduysanız nedenleri neler?	Benim için daha iyi, zaman ve para kaybı olmadı	8	**40**
	Aileme ve sevdiklerime daha çok zaman ayırabildim	4	20
	Diğer	8	**40**
10- Bu ders kapsamına benzer bir ders alarak kendinizi geliştirmek ister misiniz?	Evet	41	**85,4**
	Hayır	7	14,6
11- Ders değerlendirmesi ile ilgili düşünceniz nedir?	Bu ders bu şekilde verilirse iyi olur	4	8,9
	Bu ders tümüyle canlı verilmeli	***26***	***57,7***
	Bu dersin sadece uygulama kısmı canlı verilse yeterli	15	33,3

-Anketin 2. sorusu (dersi pandemi döneminde sorun yaşamadan tam olarak takip edebilmeleri) ile 7. sorusu arasında (dersin bu dönem sizin için verimli olduğunu düşünüyor musunuz?) ki-kare analiz sonuçlarına göre, **p=0,010** ile anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Tablo 3). Buna göre, tam takip edebilenlerin çoğunluğu dersi verimli bulmuştur. Dersi kısmen verimli bulanların oranı en fazladır. Bunların da çoğunluğu derslere bazen katılabilmiştir. Doğal olarak derse katılım göstermeyenler ve bazen katılmış olanlar dersi verimli bulmamıştır. O zaman verimli olma durumu dersin işlenişi ile değil öğrencinin katılımı ile daha fazla ilgilidir.

Tablo 3. Dersi pandemi döneminde sorun yaşamadan takip edebilme ve dersin verimli olduğunu düşünme değişkeni ilişkisi (2.soru ve 7. soru)

			s7 Evet	s7 Hayır	s7 Kısmen	s7 Total
s2	Evet	Count	8	1	4	13
		ExpectedCount	4,0	1,0	8,0	13,0
	Hayır	Count	1	2	4	7
		ExpectedCount	2,2	,5	4,3	7,0
	Bazen	Count	7	1	24	32
		ExpectedCount	9,8	2,5	19,7	32,0
Total		Count	16	4	32	52
		ExpectedCount	16,0	4,0	32,0	52,0

-Ki-kare testine göre, 5. soru (öğrencilerin derste verilen ödevleri zamanında yapabilmeleri) ve 10 soru (bu derse benzer bir ders almak istemeleri) arasında da p=0,035 ile anlamlı ilişki kurulmuştur (Tablo 4). Ödevini yetiştiren öğrencilerin çoğunluğu tabii ilgili olup, benzer ders alarak eksiğini tamamlamak ve kendini geliştirmek istemektedir. Anket sonuçlarında görülen ödevlerini öğrencilere verilen sürelerde yetiştirebildikleridir. Amaç öğrencinin süre ile sınırlanması olmayıp yeterli deneyim edinebilmesi ve kendini geliştirebilmesi olduğundan yaptığı ödevlerden sıkıntı duymayacağı kadar süre tanınmıştır. Bu süreyi iyi kullanan ve

severek çizim yapan öğrenciler bu dersin devamında seçmeli olarak bitkisel tasarım kapsamında ders alabilmektedir.

Tablo.4. Anketin 5. ve 10. soruları arasında ki-kare anlamlılık sonucu

			s10		
			Evet	Hayır	Total
s5	Evet	Count	36	6	42
		ExpectedCount	35,9	6,1	42,0
	Hayır	Count	6	0	6
		ExpectedCount	4,3	,7	5,0
Total		Count	41	7	48
		ExpectedCount	41,0	7,0	48,0

Ankete katılan öğrencilerden bazıları 4, 6, 8, 9. sorularda "Diğer" seçeneğini işaretlemiştir. Bunlar ortalamada önemli bulunmuş olup, nicel olarak değerlendirilmiştir.

-Anketin 4. sorusunda önemli bulunan; Covid-19'a yakalanması nedeni ile derse girememiş olanların oranının yüksek olmasıdır.

-Anketin 6. sorusunda yine önemli oranda diğer seçeneği vardır. Burada dikkat çekici olan, diğer seçeneğini cevaplayan tüm öğrenciler diğer derslerde de çok ödev olmasını bu dersin ödevini yapamama nedeni olarak göstermiştir.

-Anketin 8. sorusunda ise 'bu dersten neden yeterli verim alamadı sorusuna' diğer seçeneği işaretleme oranı yüzdelik olarak düşük görülse de, iletilenlerin dikkate alınması gerekli görülmüştür. Çünkü 7. soruda dersin verimli geçtiğini, öğrencilerin sadece yaklaşık %31'i belirtmiştir. Bunun en önemli nedenleri açık uçlu yanıtlardan şöyle özetlenebilir: Derse sınıf ortamında daha iyi motive olmaları, ders yürütücüsü ile anında soru-cevap ile daha iyi iletişim kurabilmeleri ve okulda bulunan canlı örnekleri yerinde görerek, dokunarak dersi daha iyi öğrenmeleri. Ayrıca öğrencilerin ev ortamında olması farklı yükümlülükler de getirmiş olup, aileleri ile ders ikilemi arasında kalmışlardır.

-Anketin 12. sorusunda açık uçlu olarak "Dersin sorumlularına iletmek istedikleri diğer şeyler nelerdir" diye sorulmuştur. Bunlardan en çarpıcı ve dikkate değer olanlar: Ailelerin yanında bu dönemde dersi bu şekilde takip ederek ödevleri yapmanın zorluklarında bahsetmişlerdir. Herkesin eşit şartlarda olmaması ve olanaksızlıklar olmasını dile getirirken ders sorumluları için de bu dönemin zor olduğunun bilincinde oldukları görülmektedir. Kendilerinin olduğu kadar ders sorumlularının da stres ve baskı altında, kaygılı olduğumuzu biliyorlar. Ancak öğrencilerin küçük bir kısmı da olsa ödevlerle verim alınamayacağı düşüncesinde olup, derse ilginin artırılması için farklı yöntemlerin bulunmasını, konu anlatmaktan ziyade daha çekici, eğlenceli uygulamalar olmasını bekliyor. Tabii canlı dersleri hepsi istemekte, ancak büyük kısmı bu yöntemin etkili olduğunu sadece geliştirilebileceğini belirtiyor. Dersin en ilgi çeken kısmı ise, paylaştığım yurt dışı tecrübelerim ve görselleridir. En üzücü olan ise, pandemi sürecinin öğrencilerin psikolojik sağlıklarını bozduğunu dile getirmeleri, insanların duygularının yok olmaya başladığını, yabanileştiklerini, kötülüklerin ve zalimliklerin arttığını gözlemlemeleridir. Bu sürece karşın bir öğrenci, hayallerinden hiç vaz geçmediğini belirtmiştir. Bir öğrenci doğanın önemini çok iyi dile getirerek, bu dönemde doğaya olan sevgisinin, bitkilere ilgisinin çok daha arttığını belirtmektedir. Ayrıca zamanın ne kadar önemli olduğu konusunda da bilincinin attığı dile getirilmiş. Çalışmada göz ardı edilmemesi gereken bir diğer önemli konu ise, bu sınıf toplam sayısının 70 kişi olmasına karşın, dersi 53 kişinin almasıdır. Diğerleri canlı ders yapabilmek için gelecek seneye bırakmıştır.

Bu dersi onsekiz yıldır veriyor olan bir eğitimci olarak beni en sevindiren cümle ise bir öğrencinin yaptığı özettir: "ders geçme kaygısı yaşamak yerine; acaba bu dersten kendime ne

katabilirim düşüncesi ağır basan bir ders işleniş biçimi". Benim de amacım buydu fakat tüm öğrencilere bunu yansıtamadığım görülmektedir.

KAYNAKLAR

Aktürk, H. 2020. Yeni Koronavirüs Hastalığı Pandemisi Döneminde Online Yaşam ve Psikolojik Etkileri. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Psikiyatri Ana Bilim Dalı. https://www.academia.edu/43045398/. (Erişim tarihi: 08.11.2021).

Aslanboğa, İ. 2002. Bitkilendirmenin İlkeleri. T.C. Orman Bakanlığı Ege Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, İzmir.

Bekçi, B., Var, M., Taşkan, G. 2013. Bitkilendirme Tasarım Kriterleri Bağlamında Doğal Türlerin Kentsel Boşluk Alanlarında Değerlendirilmesi: Bartın, Türkiye. Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 14/1: 113-125.

Emür, S.H. 2007. Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri Arasında Açık ve Yeşil Alanların Önemi Kayseri/Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1/22: 367-396.

Gültekin, E. 1986. Bitki Kompozisyonu. Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ders Notları No: 10. Adana.

Hayatadestekonline, 2021. Covid 19 Sağlık Bakanlığı Bilgilendirmesi. 01.06.2021. COVID-19 (Yeni Koronavirüs Hastalığı) Nedir? https://hayatadestek.online/yayinlar/covid-19-salgini/covid-19-saglik-bakanligi. (Erişim tarihi: 12.11.2021).

Korkut, A.B., Şişman, E.E., Özyavuz, M. 2010. Peyzaj Mimarlığı. Ada Ofset Matbaacılık, İstanbul. ISBN: 978-605-88381-0-9.

Kurdoğlu, B. Ç., Karaşah, B., Sarı, D., Yılmaz, H., Kamer Aksoy, Ö. 2008. Bitkilendirme Tasarımı Eğitiminde Üç Boyutlu Anlatım Tekniklerinin Önemi ve Değerlendirilmesi Üzerine Örnek Bir Çalışma. Artvin Çoruh Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi, 9 /1-2, 44-62.

Medipol, S.G., 2020. Pandemi nedir. https://medipol.com.tr/bilgi-kosesi/bunlari-biliyor-musunuz/pandemi-nedir-corona-virusu-neden-pandemi-ilan-edildi. (Erişim tarihi: 08.11.2021).

Pouya, S. 2019. Rekreasyon Alanlarında Bitkisel Tasarım Yaklaşımı, Malatya Kenti Örneği. The Journal of Academic Social Science, 7(96): 162-184.

Rajkumar, R. P. 2020. COVID-19 and Mental Health: A Review of the Existing Literature. Asian Journal of Psychiatry, 52 (102066): 1-5.

Seçkin, N.P., Seçkin, Y.Ç., Seçkin, Ö.B. 2011. Sürdürülebilir Peyzaj Tasarımı ve Uygulama İlkeleri. Literatür Yayınları No: 621,223s. ISBN: 978-975-04-0582-2. İstanbul.

T.C.S.B. 2020. Covid-19 Bilgilendirme Platformu. Pandemi. T.C. Sağlık Bakanlığı. https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/depo/rehberler/COVID-19_Rehberi.pdfve https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66494/pandemi.html. (Erişim tarihi: 08.11.2021).

TÜBA. 2020. COVID-19 Pandemi Değerlendirme Raporu (11 Haziran 2020). Türkiye Bilimler Akademisi. url: http://www.tuba.gov.tr/files/images/2020/kovidraporu/Covid-19%20RaporuFinal+.pdf. (Erişim tarihi: 09.11.2021).

Sarı, D., Karaşah, B. 2018. Bitkilendirme Tasarımı Öğeleri, İlkeleri ve Yaklaşımlarının Peyzaj Tasarımı Uygulamalarında Tercih Edilirliği Üzerine Bir Araştırma. MEGARON, 13(3):470-479.

Yıldırım, M. Ö. 2020. Risk Toplumundan Kriz Yönetimine Medya ve COVİD-19, Yeni E, 43(43): 50-55. ACADEMIA, https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/. (Erişim tarihi: 05.11.2021)

Yıldırım, T.B., Güney, M.A., Türel, H.S., Kılıçaslan, Ç. 2006. Bitkisel Tasarım. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayını. Üniversiteliler Ofset. Bornova İzmir. ISBN: 99445419-0-7.